

Tampereen kaupungin elinvoima- ja osaamislautakunnan työllisyysjaoston vuoden 2025 talousarvioesitys - Ruoveden kunnan lausunto

Kunnanhallitus 26.08.2024 § 127
188/14.00.00/2024

Vastuu työnhakijoille, yrityksille ja muille työnantajille tarjottavista työvoimapalveluista siirtyy kuntien vastuulle 1.1.2025 alkaen. Työvoimapalveluiden järjestäminen ja muut työvoimapalveluihin liittyvät lakisääteiset tehtävät muodostavat kunnille uuden valtionosuustehtävän. Uudistuksen tavoitteena on kytkeä työvoimapalvelut entistä kiinteämmäksi osaksi kunnan elinvoimatyötä sekä tuottaa tehokkaampia ja saavutettavampia palveluita.

Ruoveden kunta on päättänyt liittyä osaksi Tampereen seudun työllisyysaluetta vastuukuntamallilla, jossa vastuukuntana toimii Tampereen kaupunki. Työllisyysalue aloittaa toimintansa 1.1.2025. Tampereen kanssa alueen muodostavat Akaa, Juupajoki, Kangasala, Kuhmoinen, Lempäälä, Nokia, Orivesi, Pirkkala, Pälkäne, Ruovesi, Urjala, Valkeakoski, Vesilahti, Virrat ja Ylöjärvi.

Työllisyysalueen kuntien tulee siirtää järjestämisvastuu kuntalain 8 §:n mukaan joko vastuukunnalle tai kuntayhtymälle. Kuntalain 8 §:n mukaan kunta vastaa kuitenkin tehtäviensä rahoituksesta, vaikka järjestämisvastuu on siirretty toiselle kunnalle. Työllisyysalueen muodostavien kuntien tulee sopia keskenään tehtävän hoitamisesta aiheutuvien kustannusten jaosta. Jo valmisteluvaiheessa on käynyt kuitenkin ilmi, että työllisyysalueen rahoitus on valtionosuuksien osalta alimitoitettu. Tämän vuoksi palveluiden järjestäminen edellyttää myös kuntien omaa rahoitusta.

Työllisyysalueen talous on osa Tampereen kaupungin talousarviota, taloussuunnittelua ja kirjanpitoa. Työllisyysalueen toiminnasta muodostetaan kirjanpidollinen taseyksikkö, jolla työllisyysalueen piiriin kuuluva toiminta eriytetään kirjanpidossa muusta kaupungin toiminnasta. Taseyksikölle kohdistetaan työllisyysalueen välittömät ja välilliset kustannukset.

Yhteistoimintasopimuksessa on sovittu, että tilikauden kustannukset jaetaan sopijakuntien kesken toteutuneiden kustannusten perusteella. Toteutuneista kustannuksista 50 % kohdennetaan sopijakuntien 18- 64-vuotiaiden suhteellisten osuuksien perusteella ja 50 % sopijakuntien työttömien (laaja käsite) määrän suhteellisten osuuksien perusteella. Sopijakuntien 18-64-vuotiaiden sekä työttömien suhteelliset osuudet määräytyvät yhteistoimintasopimuksen piiriin kuuluvien kuntien yhteenlasketusta kokonaismäärästä.

Yllä mainitusta jakoperusteesta voidaan poiketa niiden kustannusten osalta, jotka on mahdollista laskuttaa kuntakohtaisesti toteutuneisiin kustannuksiin perustuen, esimerkiksi tuotteistuksen avulla. Mahdollinen poikkeaminen yllä mainitusta jakoperusteesta käsitellään lautakunnassa osana vuosittaista talousarvioprosessia. Kriteerit, joiden perusteella tällaiseen laskutukseen voitaisiin ryhtyä. 1) Laskutus on kohdennettavissa asiakkaan asuinkunnan tai sijaintikunnan perusteella. 2) Laskutusta varten on saatavissa riittävä ja luotettava tieto. 3) Kohdennus tukee kustannusten jakamista aiheuttamisen perusteella. 4) Kustannukset ovat osallistumiskustannuksiltaan merkittäviä eivätkä vaaranna palveluiden järjestämistä ja tuottamista. 5) Kustannustenjakoa ja laskutus on toteutettavissa kohtuullisin kustannuksin.

Työllisyysalueen vuoden 2025 talousarvioesitysluonnoksen mukaan vuoden 2025 talousarvion osalta kuntakohtaisiin toteutuneisiin kustannuksiin perustuva kustannustenjakoa ei olisi kuitenkaan mahdollista mm. valtion käyttövelvoitteenpiirissä olevien asiakastietojärjestelmien puutteiden johdosta. Lisäksi aiheuttamisperiaatteen mukainen kustannustenjakoa edellyttää työllisyysalueen palvelujen tuotteistusta, mikä on mahdollista vasta vuoden 2025 jälkeen. Työllisyysalueen tavoitteena on kuitenkin edistää mm. järjestelmämuutoksia niin, että aiheuttamisperiaatteen edellyttämä tuotteistus voidaan rakentaa tulevina vuosina ja siten siirtyä vaiheittain kohti aiheuttamisperiaatteen mukaista kustannustenjakoa.

Toimintamenot

Työllisyysalueen budjetista rahoitetaan kaikki TE-uudistuksessa kuntiin siirtyvät lakisääteiset tehtävät ja kotoutumisen palvelut. Kunnille kohdistuvat työttömyysturvamaksujen kuntaosuudet kunnat maksavat itse. Talousarvion suurimmat menoerät koostuvat henkilöstön palkoista ja palkkioista (36%), työnantaja- ja henkilöstöasiakkaille kohdistuvista lakisääteisistä avustuksista esim. starttirahoista ja palkkatuista (26%) ja palveluiden ostoista esimerkiksi valmennuspalvelut ja ammatillinen työvoimakoulutus (25%). Tarkemmat laskentaperiaatteet ovat löydettävissä oheismateriaalista. Työllisyysalueen arvioidut toimintakulut (tilanne 18.6.2024) ovat 78,6 milj. euroa. Kuntien talousarviovalmistelussa tulee ottaa huomioon, että työllisyysalueen kustannusarvio tulee tarkentumaan syksyn aikana.

Toimintatulot

Työllisyysalueen toimintatulot muodostuvat myyntituloista (75,5 milj. euroa, jotka ovat kuntien maksuosuuksia) sekä työterveyshuollon korvauksista (0,2 milj. euroa).

Tampereen seudun työllisyysalueen päätöksenteosta vastaa Tampereen kaupungin elinvoima- ja osaamislautakunnan työllisyysjaosto, jonka toimikausi käynnistyy 1.8.2024. Työllisyysjaosto toimii julkisten työvoimapalvelujen viranomaistehtävien hoitamisen yhteistoiminta-alueen kuntien yhteisenä toimielimenä. Elinvoima- ja osaamislautakunnan on tehtävä Tampereen kaupunginhallitukselle ja -valtuustolle esitys seuraavan kalenterivuoden talousarvioksi ja seuraavien vuosien taloussuunnitelmaksi. Työllisyysjaoston kokousaikatauluehdotuksen mukaisesti työllisyysjaosto tulee käsittelemään talousarvioesitystä 27.8.2024 kokouksessaan. Yhteistoimintasopimuksen mukaisesti työllisyysalueen kuntia on kuultava ennen talousarvioesityksen hyväksymistä toimielimessä.

Työllisyysalueen talousarvion valmistelutilannetta ja sen etenemistä on esitelty vastuukunnan toimesta työllisyysalueen kuntien kuntajohdolle sekä talous- ja työllisyysvastaaville vuoden 2024 aikana.

Lausunto vuoden 2025 talousarvioesityksestä

Kuntien maksuosuusarvion mukaan Ruoveden kunnan maksuosuus vuonna 2025 olisi kokonaisuudessaan 552 509 euroa. Ruoveden kunnan työllisyyspalveluihin myönnettävä rahoitus (valtionosuus) on VM:n ennakkolistien valtionosuuksien 2025 mukaan 410 399 euroa (6/2024 tieto). Tämän hetken tietojen mukaan työllisyysalueen maksuosuus olisi siis Ruoveden kunnalle 142 110 euroa työllisyyspalveluiden järjestämiseen annettavaa valtionosuutta suurempi eli palveluiden järjestämiseen tarvitaan tämän verran ns. omaa rahoitusta. Kun huomioidaan siirtyvän henkilöstön

henkilöstökulut (75 000 euroa arvioitu kustannus), on valtionosuuden ja maksuosuuden välinen vaje edelleen 67 085 euroa Ruovedellä. Kuntatalous ei tulevana vuosina ole helpottumassa, minkä vuoksi näin merkittävän kunnan oman rahoituksen panostaminen te-palveluiden valtionosuuksien lisäksi on haastavaa.

Tulevien vuosien osalta tulisi miettiä jakoperusteen osalta esimerkiksi aiheuttamisperiaatetta vahvemmaksi käyttöön kustannusten kohdentamisessa. Tällaista kustannusten jakomallia on tuonut esiin myös Mikko Kesä Oy, joka on toiminut asiantuntijana Tampereen kaupungille työllisyysalueen valmistelun talousasioissa. Työttömien määrä tai toimenpiteet heille kuvaa huomattavasti paremmin palveluiden käyttöä ja niistä aiheutuvia kustannuksia kuin työikäisen väestön määrä.

Työllisyysalueen talousarviota laadittaessa ja toiminnan käynnistyttyä tulee hakea kustannustehokkuutta palveluiden järjestämisessä. Mikäli työllisyysalueen palveluiden järjestämisen kustannukset ylittävät kuntien te-palveluiden järjestämiseen saadut valtionosuudet, tulee työllisyysalueen taloutta tasapainottaa heti vuoden 2025 aikana. Kuluseutustoimet tulee saada käyntiin mahdollisimman pian. Uusia rekrytointeja tulee hillitä ja toimitilakustannuksia karsia. Mikäli kunnista siirtyvä henkilöstö jää kaavailtua pienemmäksi, tulee tämän heijastua myös kuntien maksuosuuksiin.

Esittelijä	Kunnanjohtaja Toni Leppänen
Päätösehdotus	Ruoveden kunnanhallitus antaa oheisen lausunnon Tampereen kaupungin elinvoima- ja osaamislautakunnan työllisyysjaoston vuoden 2025 talousarvioesityksestä.
Päätös	Kunnanhallitus hyväksyi päätösehdotuksen.
Jakelu	Tampereen kaupunki